

Inspiratie sessie | **master class internal auditing**

Woensdag 25 juni 2014 | 19u00 - 20u00

Wie is de interne auditor?

Rol én toegevoegde waarde van de interne auditor binnen het drie verdedigingslijnen model

Vooraleer we beginnen
Wie ben ik?

Wie ben ik?

- Ben Broeckx
- 44 jaar oud, vader van 2 kinderen, echtgenoot van 1 vrouw
- Hoofd interne audit van BTC, het Belgisch Agentschap voor Ontwikkelingssamenwerking
- Executive Professor internal auditing op AMS, academic director masterclass internal auditing en overheidsauditor
- Ervaring
  - 1996 - Eerste interne audits (Hilton, Sheraton, Nielsen, International Paper ...)
  - 1997 - Eerste interne audit voor de Vlaamse overheid (voor IAVA)
  - 1999 - CIA
  - Opzet, vorming en beheer van diverse interne audit afdelingen van Belgische en Europese entiteiten
  - Extern (Andersen, Deloitte, KPMG) en overheid zelf

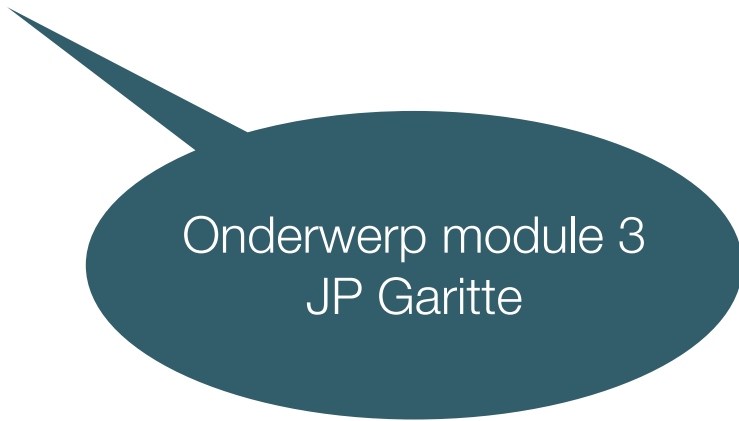

Wat zijn de rollen en verantwoordelijkheden van een interne auditor?

Definitie interne audit

- “Internal auditing is an independent, objective assurance and consulting activity designed to **add value** and improve an organization's operations. It helps an organization accomplish its objectives by bringing a systematic, disciplined approach to evaluate and improve the effectiveness of risk management, control, and governance processes.”
- **BRON:** IIA

Onderwerp module 3
JP Garitte

Een korte analyse ...

- Zowel **zekerheidsverstrekkend** als **adviesverlenend**
...
- Doel: toegevoegde waarde door verbetering van de werking van een organisatie
- Door: op een systematische manier de doeltreffendheid van interne controle, risicobeheer en governance te **beoordelen** en te **verbeteren**

Dat is de huidige definitie van interne audit

Uitspraak:

“Interne audit gaat door een identiteitscrisis”

Een vraag voor de groep:

Wat is de toegevoegde waarde van interne audit?

Toegevoegde waarde: een uitdaging voor interne audit

Onderwerp module 5
JP Garitte

- Hoe meten we toegevoegde waarde?
  - Nu: “**value for money**”
- “Value for money:” mode trend maar ook relevante vraag van de stakeholders van interne audit
  - Wat doen **jullie** (interne audit) nu in feite voor **mij** (geauditeerde, lid auditcomité, management, lid raad van bestuur) als gebruiker van je **diensten** (assurance of zekerheidsverstrekking, consulting of adviesverlening)?
  - Korte termijn én lange termijn

De hamvraag

- “Wat levert het **ons** op?”

Kapers op de kust?

Knabbelen andere rollen aan de reikwijdte van de interne auditor?

- **Externe auditor**

- niet zekerheidsverstrekkend werk, co-sourcing, outsourcing, posities rond kwaliteit van interne controles

Onderwerp module 1
B Broeckx

- **Interne controle verantwoordelijke**

- invoeren van aan de eigenheid van de organisatie aangepast interne controle raamwerken

Onderwerp module 2
F Keulemans

- **Risico manager of Chief Risk Officer**

- invoeren van specifieke raamwerken (COSO-ERM, ISO 31000 edm) rond risico

Onderwerp module 2
F Keulemans

- **Kwaliteit(scontrole)-verantwoordelijke**

- Diverse kwaliteitssystemen richten zich meer en meer op risico en compliance

Onderwerp module 1
B Broeckx

Het lijkt alsof andere actoren de rol van interne auditoren hebben overgenomen ...

maar in feite is dat **niet** zo

De “nieuwe” rollen en verantwoordelijkheden creëren net **essentiële voorwaarden** om interne audit zijn werk te laten doen én assisteren bij dit werk

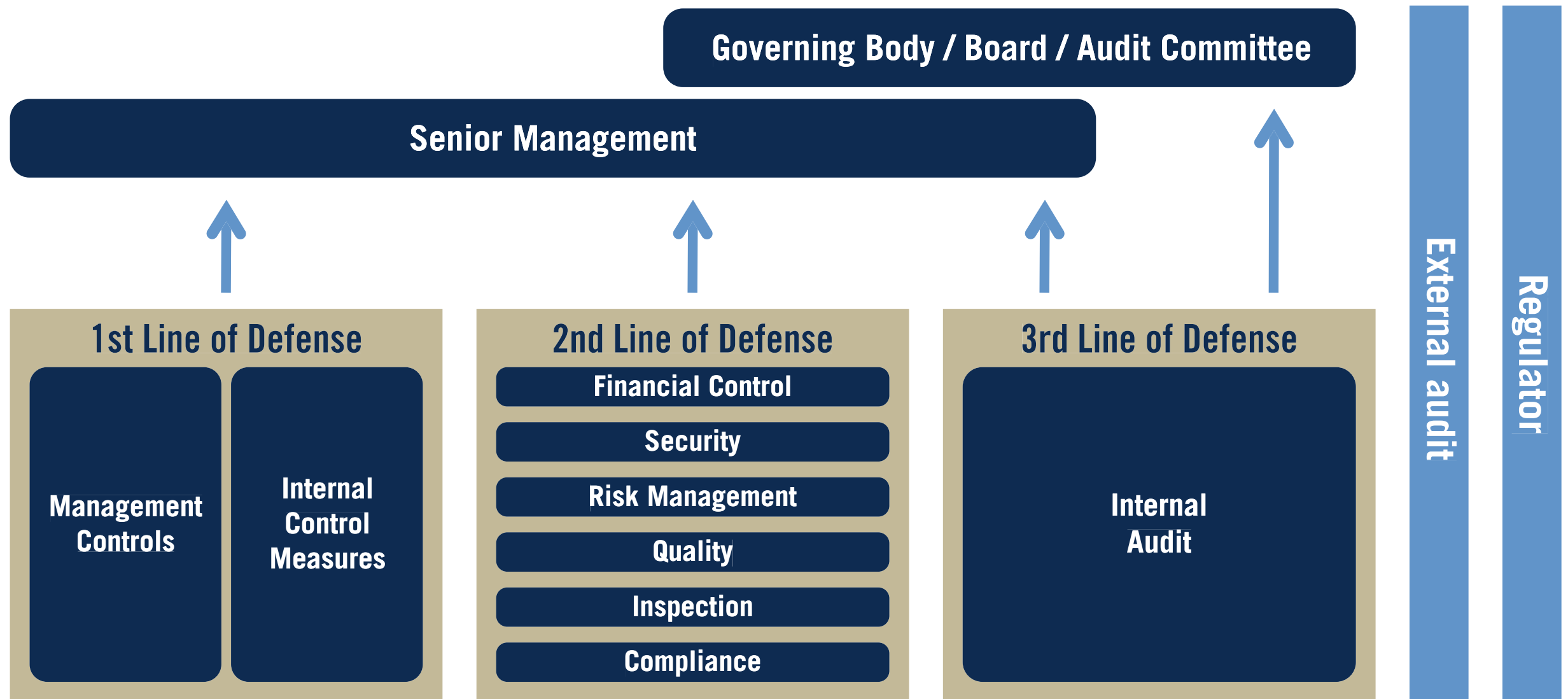
Ze vormen **geen aantasting van de toegevoegde waarde** van interne audit. Ze dragen ertoe bij.

Duiding via het referentiemodel van het IIA: de drie verdedigingslijnen

The three lines of defence in effective risk management and control (IIA, januari 2013)

The Three Lines of Defense Model

Onderwerp module 1
B Broeckx

Adapted from ECIIA/FERMA *Guidance on the 8th EU Company Law Directive, article 41*

De 3 verdedigingslijnen

bron: IIA Position Paper

De eerste lijn is verantwoordelijk voor de interne controle en het risicobeheer

---

- De eerste lijn, het management team en haar medewerkers, **voert** de activiteiten en de ermee verbonden interne controles/risicobeheer **uit**
- Zij maken de **keuzes** (rond blootstelling edm), kiezen de maatregelen en geven aan wat het (beoogde en reële) **effect** van deze maatregelen is
- **Het management en haar team is verantwoordelijk voor de interne controles (en het risicobeheer)**

De tweede lijn ontwikkelt de tools om dit mogelijk te maken, monitort het gebruik en rapporteert

---

- De tweede lijn is een **ondersteunende lijn** voor de eerste lijn. Ze ontwikkelen de tools die door het management en haar team worden toegepast
- Ze zien ook toe op het **correcte gebruik** van deze tools en **rapporteren** hierover naar het management en de raad van bestuur
- Ze maken het mogelijk (**enabling**) dat management en haar team op dit terrein hun werk kunnen doen
- **Gezien de complexiteit van de organisaties zijn die vaak zeer gespecialiseerde, ondersteunende functies**

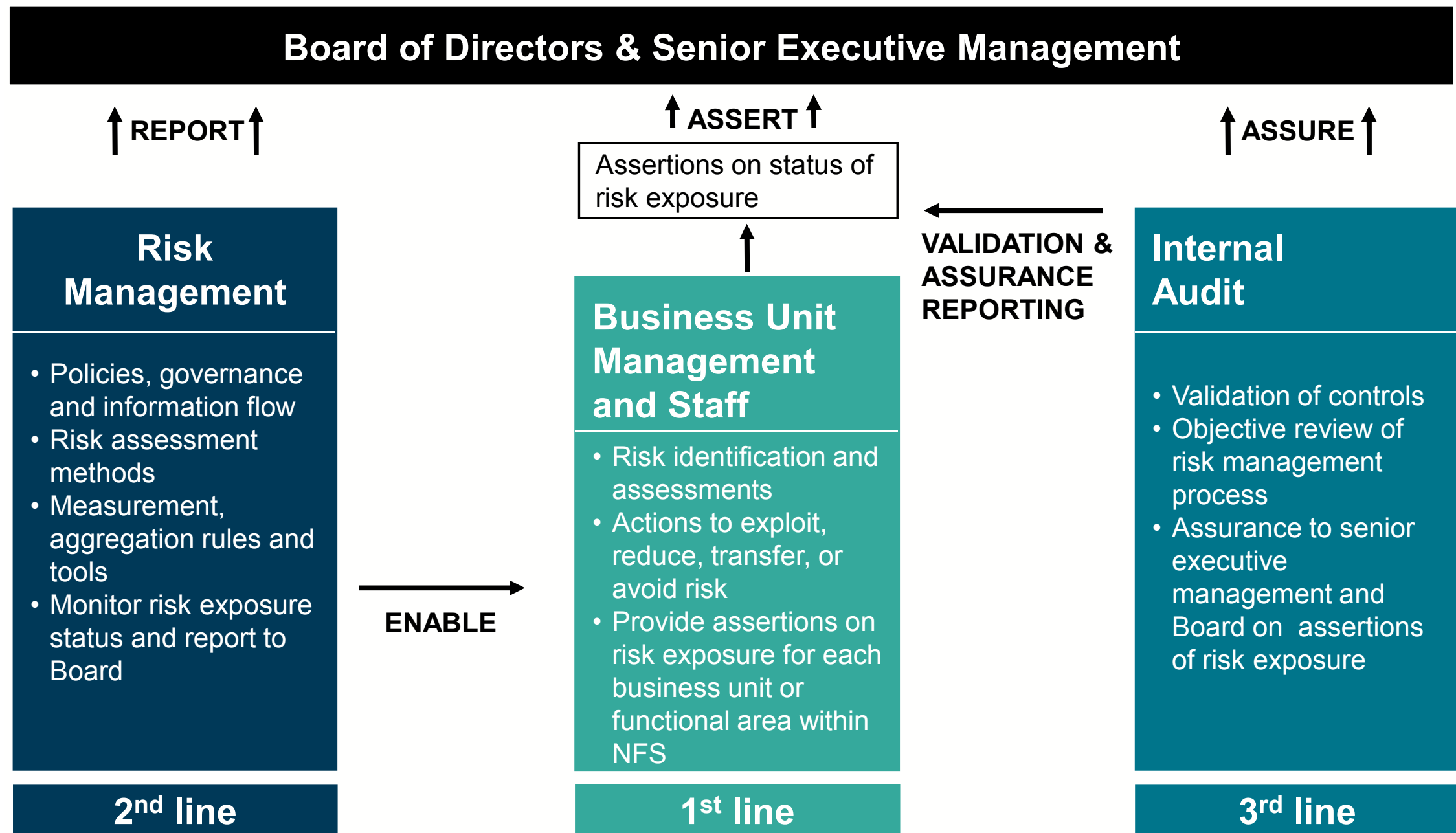
De derde lijn verstrekt op een onafhankelijke manier een redelijke zekerheid over de doeltreffendheid

---

- Via haar gestandaardiseerde manier van werken analyseert interne audit het functioneren van deze systemen op diverse vlakken
- Werken de interne controles, werkt het systeem van risicobeheer ...
- Zekerheidsverstrekking, maar een “redelijke zekerheid”
  - Beperkingen van mensen en middelen
  - Op basis van een eigen risicoanalyse (meta analyse)
- **Interne audit verstrekt een redelijke zekerheid aan senior management en de raad van bestuur rond de werking van de IC en RM systemen en het overkoepelend geheel van beheer (governance)**

Onderwerp van alle modules

Interactie in het model

bron: Leon Bloom (ERM)

Interne audit heeft een unieke rol in (risk) governance, waardoor ze actief bijdraagt tot het functioneren van haar organisatie

De rol en positie van de interne auditor - een praktijkvoorbeeld

Grote organisaties hebben het gemakkelijk

- Grote organisaties = grote interne audit afdelingen
- “Pipeline of talent” - Richard Chambers, voorzitter van het IIA
  - Interne audit is een kweekvijver van talent
  - Medewerkers lopen warm in interne audit
  - Toekomstige werkrelatie met interne audit wordt gecementeerd
- Toegevoegde waarde van interne audit is vaak eenvoudiger aan te tonen in organisaties die reeds doordrongen zijn van de “interne audit” geest

Welke factoren beïnvloeden de grootte van de interne audit?

- Grootte van organisatie correleert vaak met grootte van interne audit afdeling
- Factoren met minder invloed (GAIN 2008):
  - complexiteit van de sector
  - aard en reikwijdte van de activiteiten binnen de sector
- Dus wat als je een “kleinere” organisatie bent in een complexe sector?

Kleine(re) audit organisaties hebben het vaak moeilijker om hun toegevoegde waarde te bewijzen

---

- De meeste interne audit organisaties zijn klein(er)
- Dus: Kweekvijver is een weinig realistisch model
- Met als logisch gevolg: geauditeerden hebben vaak geen audit referentiekader
- Terwijl daarnaast veel organisaties hebben steeds meer en meer complexe producten, oplossingen, verantwoordelijkheden ...

Kort intermezzo:

BTC voorgesteld

- NV (naamloze vennootschap) naar Belgisch publiek recht met een sociaal oogmerk
- Uitvoering van 14,5% van de totale ontwikkelingssamenwerking die door België gefinancierd wordt: intergouvernementele samenwerking
- Voor rekening van de Belgische regering, maar ook voor rekening van andere nationale of internationale organisaties

De interne audit uitdaging in BTC

- Sterke correlatie tussen:
  - de **complexiteit** van onze interventies
  - de **risico's** waaraan we als organisatie met een verantwoordelijkheid over Belgische publieke middelen zijn blootgesteld
- Onder reikwijdte van een audit departement van 2 voltijds equivalenten

Controle en toezicht (de “concurrentie”)

- Raad van Bestuur
  - 2 regeringscommissarissen (ontwikkelingssamenwerking en begroting)
- Auditcomité
  - Rekenhof (Court of Auditors)
  - College van Commissarissen (2 revisoren + 2 vertegenwoordigers Rekenhof)
  - Interne audit (2 personen) - verplicht bij wet

Vechtend voor onze “share of voice”

- Interne audit moet vechten voor zijn **share of voice**
- Het aantonen van een “toegevoegde waarde” van het werk van een interne auditor in een complexe(re) (overheids)omgeving is niet zo eenvoudig

Op weg naar toegevoegde waarde

De roterende gast auditor

- We draaien het audit bestaffingsmodel van Chambers 180° om
- We activeren de 2de lijn van het 3 verdedigingslijnen model zonder onze afhankelijkheid aan te tasten
- Hoe? **Een nieuwe audit team structuur**
  - Klein permanent audit team - lange termijn engagement
  - Medewerkers met specifieke competenties (2de lijn) - roteren in en uit op een ad hoc basis, in functie van de noden

Operationalisering

- Integratie in het bestaande audit team
- Onder toezicht van een ervaren auditor
- Actief als extern expert - beslagen in de onderliggende te auditeren materie

Rollen en verantwoordelijkheden

- Ontwikkeling van technische audit aanpak
  - Goede kennis van relevante, beschikbare informatie en -bronnen
  - Richtsnoer voor evaluatie van de audittesten
- (Aanvullende) evaluatie en interpretatie van de resultaten van de audittesten
  - Verhoogde relevantie van de evaluatie én de aanbevelingen
- Eerste kritische lezer van het ontwerp audit rapport
  - Meedenken rond operationaliseerbare oplossingen voor aandachtspunten

Resultaten

- **Korte termijn**

- Meer relevante, praktische implementeerbare audit aanbevelingen
- Betere audit testen, meer volledige audit conclusies
- Verlaagde afhankelijkheid van externe adviseurs (gericht gebruik, moet katalysator zijn)

- **Lange termijn**

- Emotioneel begrip van wat een audit voor de auditor inhoudt
  - Appreciatie voor de dagdagelijkse realiteit van interne audit
- Kennis van het proces: verhoging van de kwaliteit van voorbereiding

Uitdagingen

- Onafhankelijkheid en objectiviteit van de gast auditor
- Vertrouwelijkheid van de audit bevindingen
- Verlies van vertrouwen in het interne audit proces

Oplossingen

- Afkoelperiode (standaard 1130.A1) van 2 jaar (1 jaar extra) of, in geval van specifieke projecten, einde van het project + 1 jaar

Praktische toepassing

Voorbeeld 1 - DRC, juni 2012

- Audit van 3 programma's, doorlooptijd van 16 dagen op het terrein
- Brede reikwijdte: operationeel, administratief, financieel
- Gebrek aan capaciteit wat betreft analyse van financiële transacties
- Oplossing
  - Hoofdboekhouder van BTC (2de lijnsrol met betrekking tot projecten en programma's) werkt gedurende 1 week als gast auditor

Voorbeeld 1 - DRC, juni 2012

- Verantwoordelijkheden
  - Mee ontwikkelen van **aanpak audittesten** met betrekking tot financieel systeem
    - Onafhankelijk gevalideerd door interne auditor
  - **Uitvoering** van een aantal testen op het terrein (capaciteit), met toepassing van duidelijke documentatieverplichtingen
    - Onafhankelijk gevalideerd door interne auditor
  - Schrijven van eerste audit **conclusies** met betrekking tot zijn activiteiten
    - Herwerkt door interne auditor

Voorbeeld 2 - DRC, juni 2013

- Opvolgingsaudit van de audit 2012
  - Analyse van de status van uitvoering van de aanbevelingen
  - Eventueel bijkomende vaststellingen en op punt stellen van actieplan
- Capaciteitsuitdaging: Interne audit @50% wegens vaderschap van interne auditor
- Integratie van de Operations Manager (2de lijn, coördinerende verantwoordelijke over meerdere landen) en de verantwoordelijke van de afdeling organisatie ontwikkeling (2de lijn) in het team

Voorbeeld 2 - DRC, juni 2013

- Twee teams volgen elkaar onmiddellijk op:
  - Interne audit (1 VTE):
    - analyse en testen van de status van uitvoering van aanbevelingen
    - audit testen naar bijkomende audit bevindingen en kwaliteit van processen en controles
  - OM en DO (2 VTE):
    - Mee ontwikkelen van uitvoerbare, aangepaste aanbevelingen
    - Aanpassen en valideren van het nieuwe actieplan

Conclusie

Hoe toegevoegde waarde bereiken in een kleine(re)
interne audit afdeling?

Het antwoord

- Actief betrekken van één of meer gast auditoren, experten in een aspect van de audit, in de voorbereiding, uitvoering en opvolging van de audit - **nauwere samenwerking met 2de lijn, zonder onafhankelijkheid in het gedrang te brengen**
- Voordelen
  - Relevantie van bevindingen en kwaliteit van de aanbevelingen
  - Appreciatie voor het interne audit proces
- Aandachtspunten
  - Onafhankelijkheid (CAE moet zijn of haar rol spelen)

Vandaag

- gaven we aan wat een belangrijke misvatting is die in de hoofden van vele interne auditoren nog bestaat
- legden we uit hoe het drie verdedigingslijnen model van het IIA sinds januari 2013 daar een antwoord op biedt
- illustreerden we aan de hand van een concreet voorbeeld zo'n uitdaging zou kunnen zijn
- En pasten we het drie verdedigingslijnen model op een creatieve manier toe om een antwoord te bieden op die uitdaging
- ... en duiden we welke onderwerpen we verder in welke modules zullen behandelen ...

Ik hoop dat we u mochten inspireren en dat we u
mogen terugzien in september ...

Hebt u nog vragen?